

02.05.2012

Kj/38

§ 512

V Stj / Vt Essi Kuikan aloite kuparisista kosketuspinnosta

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Essi Kuikan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Essi Kuikan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättänee esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Essi Kuikan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Essi Kuikka esittää aloitteessaan, että Helsingin kaupungin sairaaloissa, terveyskeskuksissa, päiväkodeissa, vanhusten palvelukeskuksissa ja muissa sopivissa kohteissa siirrytään vähitellen kuparisiin kosketuspintoihin.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja katsoo, että on aihetta harkita ja kokeilla kuparia ja muita mahdollisia antibakteerisia kosketuspintojen materiaalivaihtoehtoja peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä niissä hoitolaitoksissa, joissa pinnoilta välittyvien bakteeri-infektioiden riski on selvästi kohonnut.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184

02.05.2012

Kj/38

marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Essi Kuikan aloite

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.04.2012 § 422

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Rahoitusjohtaja 28.2.2012

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus pitää aiheellisena harkita kuparia ja muita mahdollisia antibakteerisia materiaaleja vaihtoehtoisina kosketuspintojen materiaalina peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä niissä hoitolaitoksissa, joissa pintojen kautta välittyvien bakteeri-infektioiden riski on selvästi kohonnut.

Harkinta on tehtävä hankekohtaisesti ja vaihtoehtokustannukset eri materiaalien välillä on tuotava esiin. Kustannukset tulee myös suhteuttaa rakentamishankkeen kokonaiskustannuksiin. Hankesuunnitelmassa on myös pyrittävä huomioimaan infektioiden ehkäisyn kustannusvaikuttavuus käyttötaloudessa. Mikäli asiasta kertyy lisää tutkimustietoa, asiaa on syytä tarkastella uudestaan.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 21.02.2012 § 92

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

02.05.2012

Kj/38

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta esittää, että jossain Helsingin sairaalassa kokeillaan mikäli mahdollista, myös bakteereihin vaikuttavalla pinnoitteella käsiteltyjä metallivetimiä ja myös kuparisia tai messinkisiä, mikäli niitä on kohtuudella saatavissa ulkomailta. Saatavuutta selvitetään. Lisäksi koekäyttöön tulee ottaa mikäli mahdollista, myös kuparisia lattiakaivoja ja tarjoiluvaunuja.

Tasaisen, levymäisen ja käsittelemättömän kupari- ja messinkipinnan väriyty muuttuu epäsäännölliseksi vanhetessaan. Tämä värimuutos mahdollisesti koetaan epähygieeniseksi, sillä hygieeniseksi mielletään nykyään lähinnä kiiltävä teräs, kaakeli ja kiiltävä maalipinta. Kokeilulla voidaan todeta käytettävien siistimistapojen ja -kemikaalien vaikutus ulkonäköön.

Esittelijä

tulosryhmän johtaja
Olavi Tikka

Lisätiedot

Olavi Tikka, tulosryhmän johtaja, puhelin: 310 38805
olavi.tikka(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 28

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Kupari on hygieeninen materiaali, koska se luonnostaan ehkäisee bakteerien ja virusten kasvua. Kupari voi ehkäistä tauteja aiheuttavien eliöiden kasvua juomavedessä sekä yleisesti kosketeltavissa pinnoissa esimerkiksi sairaaloissa, päiväkodeissa ja hoitolaitoksissa. Pinnoitettuna (lakka tms.) antibakteeriset ominaisuudet kuitenkin heikkenevät huomattavasti, koska vaikutus perustuu suoraan kosketukseen metallin ja mikrobien välillä.

Päiväkodeissa ja muissa sosiaaliviraston palvelutiloissa tartunnat leviävät kosketus- pisara- ja ilmatartuntana ja merkittävin tartuntatapa on suora kosketus, joten hyvä käsihygienia on tehokkain keino ehkäistä taudin leviäminen. Päiväkodeissa lapset laittavat leluja suuhunsa, koskettelevat pöytiä, tuoleja ja toisiaan. Myös lattia on päiväkodissa

koskettelupinta, joten hyvä siivouksen taso ja käsihygienia on yksinkertaisin, halvin ja tehokkain yksittäinen toimenpide päiväkotien infektioiden ehkäisyssä.

Kuparipainikkeita ei ole löytynyt kotimaisissa painiketyppeissä mutta Abloy tekee tilaustyönä niitä tarvittaessa. Tavanomaisen painikeparin ja erityistuotteen hintaero on noin 30 %.

Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan kuparia voisi kokeilla joissakin uudisrakennuksissa ja samalla kerätä tietoa sen vaikutuksista. Tämän perusteella arvioitaisiin siitä aiheutuvia hyötyjä ja kustannuksia ja päätettäisiin kuparin käytöstä laajemmin. Mikään pinnoite ei kuitenkaan korvaa kunnollista siivoamista ja käsihygieniaa.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Pirkko Suppanen, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 43895
pirkko.suppanen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 24.01.2012 § 18

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Sairaalainfektiot ovat tartuntatauteja, jotka ilmaantuvat sairaalassa tai liittyvät sairaalassa tehtyyn toimenpiteeseen. Muun hoitoon liittyvän infektion voi saada myös sairaalan ulkopuolella.

Yleisimpiä sairaalainfektioita ovat leikkausalueen infektiot, virtsatieinfektiot, keuhkokuume ja vaikeat yleisinfektiot. Kasvavana hoitolaitosten ongelmana ovat useille antibiooteille vastustuskykyiset MRSA-, ESBL- ja VRE -bakteereiden aiheuttamat infektiot.

Kuparin ja sen seosten antibakteerisesta vaikutuksesta on olemassa tutkimuksia. Myös sovelluksia terveydenhuoltoon ja muihin vastaaviin toimintaympäristöihin on tutkittu. Tavoitteena on ollut kuparin ominaisuuden hyödyntäminen suojaamaan potilaita ja myös henkilöstöä erilaisilta tartunnoilta ja sairauksilta. Yhdysvaltalainen tutkimus, jossa kuparin ja infektioiden vähenemisen välinen yhteys osoitettiin, toteutettiin kolmen sairaalan teho-osastoympäristössä eikä näin ollen ole yleistettävissä kaikkiin laitospäristöihin. Johtavissa

suomenkielisissä lääketieteellisissä aikakauslehdissä asiaa ei ole käsitelty.

Kuparin ja sen seosten käytön hyödyt liittyvät erityisesti erilaisiin kosketuspintoihin. Näitä ovat esimerkiksi sairaalavuoteen laidat, potilaiden yöpöydät, kaiteet, hissit, kädensijat, katkaisijat, saniteettitilat ym. eli pinnat ja kohdat, joita potilaat ja henkilöstö usein koskettavat. Kosketuspinnat ovat alttiina kontaminoitumiselle ja siten bakteerit ja virukset leviävät seuraavan kosketuksen kautta. Kuparin hyöty on kuparissa itsessään oleva ominaisuus, joka tuhoaa pinnalle joutuvia mikrobeja. Ei-kuparinen kosketuspinta edellyttää siivousta ja mekaanista työtä ja toistoa useammin, jotta pinta pysyy puhtaana.

Kuparin käyttö ei kuitenkaan poista pinnan tavanomaista siivouksen tai puhdistamisen tarvetta. Jotta kuparin antibakteerinen vaikutus voi toimia, kuparipinnan tulee olla riittävän puhdas, joten säästöjä siivouksesta ei juurikaan syntyisi. Kuparipinnan avulla voidaan kuitenkin tehostaa ja parantaa erityisesti kosketuspintojen puhtautta tavanomaisen siivouksen ohella. Kustannussäästöjä voisi olla saavutettavissa, kun kuparipinnan avulla vahvistetaan kosketuspintojen puhtautta ja ehkäistään infektioiden ja tartuntoja leviämistä. Tavallisia painikkeita runsaammin kuparia sisältävät antiikkipronssiset painikkeet ovat 5-10 euroa vastaavia perustuotteita kalliimpia. On olemassa myös antibakteerista hopeaa sisältäviä painikkeita. Nämä ovat 30 % perustuotteita kalliimpia. Tieto kustannusvaikuttavuudesta infektioiden ehkäisyssä puuttuu.

Suurimman osan sairaalainfektioista aiheuttavat bakteerit, jotka ovat peräisin potilaan oman ihon tai limakalvon kasvustosta. Pienessä osassa infektioita mikrobi tulee elimistön ulkopuolelta toisista potilaista, henkilökunnasta tai sairaalaympäristöstä. Näin ollen esimerkiksi erilaisten pinnoitteiden valinnalla on vain rajallinen merkitys infektioiden ehkäisyssä. Esimerkiksi päiväkotiympäristössä pintojen materiaalin valinnalla ei ole suurta merkitystä infektioiden ehkäisyssä.

Ylivoimaisesti tärkein keino torjua hoitoon liittyviä infektioita on hyvä käsihygienia ja aseptiset toimintatavat. Myös erilaisten eritteiden välitön poistaminen ja desinfektio on tärkeä keino infektioiden leviämisen ehkäisyssä. Mikrobit lisääntyvät elävässä kudoksessa, eivät ympäristön pinnoilla. Joissakin tapauksissa tartunnan välittäjänä voi toimia myös kosketuspinta, mutta kaiken kaikkiaan ympäristön merkitys ei ole läheskään niin oleellinen kuin käsihygienia ja ihmisten toimintatavat.

Terveystieteiden toimintaympäristössä myös puhtaanapidolla ja siivouksella estetään infektioiden leviämistä. Siivouksessa henkilöstön ammattitaito, oikeat puhdistusaineet ja siivousmenetelmät, aseptinen

työjärjestys, käsihygieniä ja puhtaat siivousvälineet takaavat laadukkaan siivouksen. Siivouksen vaikutuksia infektioiden ehkäisyyn on tutkittu toistaiseksi vähän. Tämän suuntainen hanke on toteutettu vuosina 2010 ja 2011 terveystieteiden keskeisten sairaaloiden vuodeosastoilla. Hankkeessa mitattiin erilaisilla laboratoriomenetelmillä siivouksen lopputulosta eli erilaisten pintojen kokonaismikrobimäärää siivouksen jälkeen. Tuloksissa todettiin, että siivouksella on merkitystä ja siivouksella voidaan vaikuttaa mikrobikasvuston esiintymiseen potilaiden hoitoympäristössä.

Infektioiden lisääntymisen seurauksena terveystieteiden keskeisten kaupunginsairaaloissa siivousta on tehostettu lisäämällä ns. infektiosivousta erityisesti päivystävissä sairaaloissa ja vahvistamalla koko laitoshuollon henkilöstön ammattitaitoa.

Helsingin terveystieteiden keskeisen hygieniatoimikunta, jossa on myös sosiaaliviraston edustus, seuraa ongelmamikrobitilannetta, hoitoon liittyviä infektioita ja sairaalaeidemia. Hygieniatoimikunta suunnittelee, kehittää ja johtaa hygieniatyötä. Hygieniatoimikunta voi antaa suosituksia myös pinnoitteiden valinnasta sikäli kuin uutta tietoa kertyy.

Kuten edellä olevasta käy ilmi, sairaalainfektioiden torjunta on laaja-alaista toimintaa, jossa yksittäinen toimenpide, kuten pinnoitteen valinta, ei ole keskeistä. Terveyslautakunta pitää kuitenkin aiheellisena harkita kuparia yhtenä vaihtoehtoisena kosketuspintojen materiaalina peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä niissä hoitolaitoksissa, joissa pintojen kautta välittyvien bakteeri-infektioiden riski on selvästi kohonnut. Mikäli asiasta kertyy lisää tutkimustietoa, asiaa on syytä tarkastella uudestaan.

Terveysvaikutusten arviointi

Sairaalainfektioiden torjunta on keskeinen osa potilasturvallisuutta. Sairaalainfektioiden kansanterveydellinen merkitys on erittäin suuri. Osa niistä on ehkäistävissä ja torjuntatyöhön on inhimillisesti ja taloudellisesti kannattavaa panostaa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi